

in de Tuchtrecht
Gezondheidszorg

Hoe werkt het ?

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Wie kunnen klagen bij het tuchtcollege?	3
3	Over wie klagen?	4
4	Waarover klagen?	5
5	De tuchtrechtprocedure	6
5.1	Het indienen van een klacht	6
5.2	Waar kan men klagen?	8
5.3	Vooronderzoek	8
5.4	Raadkamer	8
5.5	Zitting	9
5.6	Uitspraak beslissing en publicatie	9
5.7	Maatregelen	10
5.8	Hoe lang duurt de procedure?	11
5.9	Recht op bijstand	11
6	Hoger beroep	12
7	Andere mogelijkheden	13
7.1	Andere mogelijkheden tot klagen	13
7.2	Gelijktijdig meerdere mogelijkheden	14
8	Advies en informatie	15
9	Adressen, telefoonnummers, websites	16
9.1	Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg	16
9.2	Overheid	16
9.3	Regionale vestigingen van de inspectie voor de gezondheid	17
9.4	Overige adressen	17

1 Inleiding

Zorgvuldigheid is in de gezondheidszorg belangrijk. Aan beroepsbeoefenaren zoals artsen, tandartsen en verpleegkundigen worden veel eisen gesteld om die zorgvuldigheid te bewerkstelligen. Dat betreft eisen op medisch-technisch gebied, maar ook wat betreft de omgang met patiënten en hun familieleden. Ook moeten beroepsbeoefenaren zorgvuldig omgaan met de persoonlijke informatie van hun patiënten waarover zij beschikken en die zij vertrouwelijk moeten behandelen. Er zijn verschillende manieren om de zorgvuldigheid te bewaken of te toetsen. Eén daarvan is het tuchtrecht.

Het tuchtrecht heeft als doel de kwaliteit van de beroepsuitoefening in de individuele gezondheidszorg te bewaken en te verbeteren en is geregeld in Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (de Wet BIG). Er zijn vijf regionale tuchtcolleges ingesteld en één centraal tuchtcollege voor hoger beroep. De belangen van de patiënt (klager) en de aangeklaagde beroepsbeoefenaar zijn in het tuchtrecht gewaarborgd. De zittingen van tuchtcolleges zijn in principe openbaar en de klager en aangeklaagde hebben in beginsel het recht te worden gehoord in het kader van het vooronderzoek en tijdens de zitting.

Naar aanleiding van een bij het tuchtcollege ingediende klacht kan het college de betrokken beroepsbeoefenaar een maatregel opleggen, bijvoorbeeld een waarschuwing of een berisping. In het uiterste geval wordt het de beroepsbeoefenaar verboden nog langer zijn beroep uit te oefenen onder het gebruik van zijn titel. Een uitspraak van een tuchtcollege heeft een belangrijke voorbeeldfunctie met een leerzame werking voor andere beroepsbeoefenaren.

Deze tekst gaat uitgebreid in op de regeling van het tuchtrecht. Vooral praktische zaken komen aan de orde, zoals de inhoud van het klaagschrift, de procedure, en het recht op bijstand en vertegenwoordiging. Een klacht indienen bij het tuchtcollege is niet de enige en ook niet altijd de beste mogelijkheid om onvrede te uiten. Soms kan het beste een klacht worden ingediend bij de klachtencommissie van de zorginstelling, zoals het ziekenhuis, het verpleeghuis, of de thuiszorgorganisatie. Vaak zal een gesprek met de beroepsbeoefenaar voor een oplossing zorgen.

Een tuchtcollege kan geen schadevergoeding toewijzen, dat kan alleen de civiele rechter. In hoofdstuk 7 staan de verschillende mogelijkheden om te klagen op een rij.

2 Wie kunnen klagen bij het tuchtcollege?

Een klacht kan worden ingediend door de patiënt die de behandeling zelf heeft ondergaan of door diens vertegenwoordiger. De klager moet een 'rechtstreeks belanghebbende' zijn. De partner, de ouders en andere familieleden van de patiënt kunnen vaak ook als rechtstreeks belanghebbenden bij het tuchtcollege klagen.

Ook een beroepsbeoefenaar heeft in sommige gevallen het recht om als rechtstreeks belanghebbende een klacht in te dienen. Bijvoorbeeld als hij vindt dat door onzorgvuldig handelen van een collega het resultaat van zijn eigen werk in gevaar is gekomen.

De patiënt kan iemand machtigen om hem te vertegenwoordigen bij het tuchtcollege om zijn klacht naar voren brengt. Dat kan een advocaat zijn, maar dat kan ook een ander zijn die hij daarvoor geschikt vindt.

Er zijn drie partijen die niet rechtstreeks belanghebbend zijn, maar wel een klacht bij het tuchtcollege mogen indienen:

- De inspecteurs van de Inspectie voor de Gezondheidszorg, die namens de overheid de kwaliteit van de gezondheidszorg bewaken
- De opdrachtgever van een beroepsbeoefenaar, bijvoorbeeld een arts die een verpleegkundige een opdracht heeft gegeven die onjuist zou zijn uitgevoerd
- De werkgever, bijvoorbeeld een zorginstelling waar de beroepsbeoefenaar werkt

3 Over wie klagen?

De volgende acht beroepsgroepen vallen onder het wettelijke tuchtrecht voor de gezondheidszorg:

- Artsen
- Tandartsen
- Apothekers
- Verloskundigen
- Fysiotherapeuten
- Verpleegkundigen
- Psychotherapeuten
- Gezondheidszorgpsychologen

De titels van deze acht beroepen zijn wettelijk beschermd. Een beroepsbeoefenaar mag die beroepstitel alleen voeren als hij is ingeschreven in het BIG-register. Registratie vindt alleen plaats als hij een opleiding, die aan bepaalde eisen voldoet, heeft afgerond. Een klacht kan bij een tuchtcollege uitsluitend worden ingediend tegen beroepsbeoefenaren die in het BIG-register staan ingeschreven.

Met klachten over andere beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg, bijvoorbeeld een dokterassistente of diëtist kan een patiënt niet bij een tuchtcollege terecht. In hoofdstuk 7 staat welke mogelijkheden er open staan om een klacht in te dienen over een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg die niet onder het tuchtrecht valt.

4 Waarover klagen?

Het tuchtrecht heeft als doel de kwaliteit van de beroepsuitoefening in de gezondheidszorg te bewaken. Het doel moet in de eerste plaats niet zijn om in een persoonlijk geval een oplossing te bieden. De vraag voor het tuchtcollege is niet zozeer 'Heeft de indiener van een klacht gelijk?' maar 'Is de beroepsbeoefenaar (de aangeklaagde) tekortgeschoten in de zorg die hij moe(s)t verlenen?'. Dit neemt natuurlijk niet weg dat indien het tuchtcollege een maatregel oplegt aan een beroepsbeoefenaar, dit door de klager als persoonlijke genoegdoening kan worden ervaren.

Een beroepsbeoefenaar moet altijd zorgvuldig te werk gaan. In een groot aantal wetten, opleidingseisen en protocollen is vastgelegd waaraan de beroepsbeoefenaar zich moet houden. Niet alleen op medisch-inhoudelijk vlak, maar ook in de omgang met de patiënt en de familie. De Wet BIG kent voor de acht geregistreerde beroepen twee tuchtnormen waaraan de tuchtcolleges toetsen of een beroepsbeoefenaar zorgvuldig heeft gehandeld.

De eerste tuchtnorm:

Een beroepsbeoefenaar moet zorgvuldig handelen ten opzichte van de patiënt of zijn naasten. In praktijk betekent deze eerste en belangrijkste tuchtnorm dat er bij het tuchtcollege over zeer uiteenlopende zaken kan worden geklaagd. Enkele voorbeelden:

- Een verkeerde of te late diagnose
- Onvoldoende informatie verstrekken over de behandeling, de gevolgen van die behandeling en eventuele alternatieven
- Een chirurgische fout
- Voorschrijven of verstrekken van verkeerde medicijnen
- Schenden van het beroepsgeheim
- Ten onrechte niet doorverwijzen naar een andere beroepsbeoefenaar
- Seksueel of ander grensoverschrijdend gedrag

De tweede tuchtnorm:

Een beroepsbeoefenaar moet handelen in algemeen belang van de individuele gezondheidszorg. Deze norm gaat over het algemeen functioneren van de beroepsbeoefenaar. Bijvoorbeeld:

- Weigeren deel te nemen aan een waarnemingsregeling
- Onjuist optreden in de media, bijvoorbeeld het onnodig creëren van onrust onder burgers over de verspreiding van een mogelijke epidemie
- Door een beroepsbeoefenaar onjuist declareren van rekeningen bij een ziektekostenverzekeraar

Voor alle duidelijkheid: naast de hierboven genoemde voorbeelden kunnen ook tal van andere situaties onder de tuchtnormen vallen.

5 De tuchtrechtprocedure

Dit hoofdstuk gaat in op de procedure die wordt gevolgd als er een klacht is ingediend bij een tuchtcollege. Achtereenvolgens komen aan de orde: het klaagschrift, het vooronderzoek, de raadkamer, de zitting van het tuchtcollege en de uitspraak. Tot slot komen aan de orde de duur van een tuchtrechtprocedure en het recht op bijstand en vertegenwoordiging.

5.1 Het indienen van een klacht

Een klacht bij het tuchtcollege kan uitsluitend schriftelijk en in de Nederlandse taal worden ingediend. Het voorval waarop de klacht betrekking heeft mag niet langer dan tien jaar geleden hebben plaatsgevonden.

In een klaagschrift moet in ieder geval staan:

- De naam, voornamen en het adres van de klager
- De naam, het werkadres en eventueel het woonadres van de aangeklaagde
- De formulering van de klacht, zoveel mogelijk voorzien van de data, feiten en omstandigheden waarop die klacht berust

Als de klager niet de patiënt zelf is dan:

- Naam, adres en geboortedatum van de patiënt
- Het belang dat de klager bij het indienen van de klacht heeft
- De aard van de relatie met de patiënt
- De reden waarom patiënt zelf geen klacht kan indienen en, voor zover mogelijk, de handtekening van de patiënt als blijk van zijn instemming
- Ondertekening door de klager of de gemachtigde, bijvoorbeeld een advocaat. Is de gemachtigde geen advocaat, dan moet de klager een schriftelijke, door hem ondertekende machtiging met het klaagschrift meesturen.

De adressen van de regionale tuchtcolleges staan in hoofdstuk 9.

Een voorbeeld van een klaagschrift vindt u op de volgende pagina.

Klaagschrift

Aan de secretaris van het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg te .....

Postadres :

Telefoon :

Fax :

Naam :

Voornamen :

Geboortedatum :

Straat :

Postcode en woonplaats :

Telefoon :

dient een klacht in tegen de apotheker / arts / fysiotherapeut / gezondheidszorgpsycholoog
psychotherapeut / tandarts / verloskundige / verpleegkundige *

* doorhalen wat niet van toepassing is

Naam en voorletters :

Praktijkadres :

Woonadres (indien bekend) :

De klager/klaagster heeft een rechtstreeks belang bij het indienen van de klacht omdat hij/zij ...

Toelichting: u kunt alleen klagen over zaken waar u direct bij betrokken bent. Dat heet een rechtstreeks belang. Vermeld daarom de naam, de geboortedatum en het adres van de betrokken patiënt, indien u dat niet zelf bent. Vermeld ook de aard van uw relatie tot de patiënt en de reden waarom de patiënt de klacht niet zelf indient.

Aan de klacht liggen de volgende feiten ten grondslag:

Ik verwijt de aangeklaagde, kort samengevat, dat hij/zij ...

Datum

Naam

Handtekening

Machtiging

Ondergetekende verleent hierbij toestemming aan personen en/of instellingen aan wie/waaraan door het college inlichtingen zijn gevraagd, deze te verstrekken.

Datum

**Naam patiënt
of zijn/haar vertegenwoordiger**

Handtekening

5.2 Waar kan men klagen?

Het klaagschrift moet worden ingediend bij het tuchtcollege in de regio waar de beroepsbeoefenaar woont. Er zijn vijf regionale tuchtcolleges die ieder een aantal provincies bestrijken (in hoofdstuk 9 staan de adressen):

- Regionaal Tuchtcollege Groningen: Groningen, Friesland en Drenthe
- Regionaal Tuchtcollege Zwolle: Overijssel, Flevoland en Gelderland
- Regionaal Tuchtcollege Amsterdam: Noord-Holland en Utrecht
- Regionaal Tuchtcollege Den Haag: Zuid-Holland en Zeeland
- Regionaal Tuchtcollege Eindhoven: Noord-Brabant en Limburg

De secretaris van het tuchtcollege stuurt een afschrift van het klaagschrift naar de aangeklaagde beroepsbeoefenaar over wie wordt geklaagd, zodat deze zich kan verweren.

5.3 Vooronderzoek

Het vooronderzoek bestaat uit een schriftelijk en een mondeling gedeelte en wordt meestal geleid door de secretaris. Eerst stuurt de secretaris een afschrift van het klaagschrift naar de aangeklaagde beroepsbeoefenaar met het verzoek er schriftelijk op te reageren. Dan krijgen beide partijen meestal de gelegenheid om hun standpunt schriftelijk nog verder toe te lichten. Ook krijgen de partijen de gelegenheid mondeling te worden gehoord. Soms is de vooronderzoeker tijdens het verhoor van mening dat er tussen klager en de beroepsbeoefenaar ruimte bestaat voor overeenstemming. Bijvoorbeeld als het gaat om een reeks van simpele misverstanden. Hij kan dan voorstellen te komen tot een 'minnelijke oplossing'. Zo een oplossing komt alleen tot stand als beide partijen daarmee akkoord gaan. De klager trekt dan de klacht in.

Overigens kan de klager op ieder moment van de tuchtrechtprocedure de klacht intrekken. Dit wil niet altijd zeggen dat de klacht niet verder wordt behandeld. Het tuchtcollege heeft namelijk de mogelijkheid om de procedure voort te zetten, als het vindt dat daarmee het algemeen belang is gediend. Dan volgt alsnog een zitting.

5.4 Raadkamer

Na afloop van het vooronderzoek kan de klacht voor verdere behandeling naar het tuchtcollege in raadkamer worden verwezen, die de volgende besluiten kan nemen:

- De klager wordt 'niet-ontvankelijk' verklaard in zijn klacht. Het tuchtcollege is dan van mening dat het de zaak niet verder kan behandelen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als de klager een schadevergoeding eist (daarover beslist niet het tuchtcollege, maar de civiele rechter) of als de klacht een niet-geregistreerde beroepsbeoefenaar betreft.
- De klacht is 'kennelijk ongegrond'. Het tuchtcollege komt dan op basis van de stukken en het vooronderzoek al tot de conclusie dat niet met voldoende zekerheid vaststaat dat degene waarover wordt geklaagd verwijtbaar heeft gehandeld. Het college kan ook oordelen dat de klacht van onvoldoende gewicht is om te leiden tot een tuchtmaatregel. In beide gevallen zal het tuchtcollege de klacht afwijzen en vindt er geen zitting plaats en wordt er geen maatregel opgelegd aan de aangeklaagde beroepsbeoefenaar.

5.5 Zitting

De klacht kan ook voor verdere behandeling naar de zitting worden verwezen.

Tenminste drie weken van tevoren krijgen de partijen een uitnodiging van het tuchtcollege voor de zitting. Beide partijen hebben het recht om voor de zittingsdatum alle processtukken te bekijken. Daarop bestaat één uitzondering: stukken die de persoonlijke levenssfeer raken van anderen dan de klager of de aangeklaagde, mogen niet door de klager worden ingezien, maar wel door een vertegenwoordiger die advocaat, procureur of arts is. Schriftelijke stukken kunnen uiterlijk tot twee weken voor de zitting worden ingediend.

De klager en de aangeklaagde zijn niet verplicht om op de zitting te verschijnen.

De zittingen van het college zijn openbaar en dus voor publiek en pers toegankelijk. Als daarvoor belangrijke redenen zijn, kan het tuchtcollege besluiten de zitting achter gesloten deuren te houden.

Tijdens die zitting worden klager en aangeklaagde altijd in de gelegenheid gesteld om hun verhaal te doen. Verder hebben zij, net als het tuchtcollege, de mogelijkheid getuigen en deskundigen op te roepen. Getuigen en deskundigen zijn verplicht om te verschijnen en moeten uiterlijk een week voor de zitting worden aangemeld.

Het tuchtcollege bestaat normaal gesproken uit vijf leden. De voorzitter is een jurist, verder zitten in het college een tweede jurist en drie leden met hetzelfde beroep als de aangeklaagde beroepsbeoefenaar. Bij eenvoudige zaken kan het college bestaan uit drie personen: één jurist (de voorzitter) en twee beroepsbeoefenaren. Van het verhandelde op de zitting maakt de secretaris proces verbaal op.

Na de zitting beraadslaagt het college in raadkamer. Het college beslist bij meerderheid van stemmen en de secretaris heeft een adviserende stem.

5.6 Uitspraak beslissing en publicatie

Uiterlijk twee maanden na de zitting doet het tuchtcollege mondeling uitspraak. In bijna alle gevallen vindt die in het openbaar plaats.

De schriftelijke beslissing wordt na de uitspraak verzonden naar de klager, de aangeklaagde beroepsbeoefenaar, de inspecteur voor de gezondheidszorg en de secretaris van het Centraal Tuchtcollege. In zijn beslissing gaat het college uitgebreid in op de zaak. In de beslissing staat dus niet alleen tot welk eindoordeel het college is gekomen, maar ook welke argumenten aan die beslissing ten grondslag liggen. Naam, woonplaats en, voor zover bekend, werkadres van de aangeklaagde worden er in vermeld. In de volgende paragraaf worden de mogelijke eindoordelen besproken.

Vaak is de beslissing over de klacht van belang voor de bevordering van de kwaliteit van de gezondheidszorg. Een oordeel van het tuchtcollege kan bijvoorbeeld leerzaam zijn voor collega's van de aangeklaagde. Het college heeft daarom de mogelijkheid de tekst van de beslissing zonder het noemen van namen te publiceren in de Staatscourant en aan te bieden aan kranten, vakbladen en tijdschriften. De meeste beslissingen van de tuchtcolleges zijn te vinden op de website van de tuchtcolleges: www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl

Als het tuchtcollege van oordeel is dat de klacht gegrond is, wordt een maatregel opgelegd. Een maatregel die gevolgen heeft voor de inschrijving van de beroepsbeoefenaar in het BIG-register, bijvoorbeeld een tijdelijke schorsing of een definitieve verwijdering uit het register, wordt onder

vermelding van naam en woonplaats van de betreffende beroepsbeoefenaar gepubliceerd in de Staatscourant en in dag- en weekbladen die worden gelezen in het gebied waar de beroepsbeoefenaar zijn beroep uitoefent. Ook de zorginstelling waar de betrokkene werkt, wordt op de hoogte gesteld.

De beslissing kan ook inhouden dat de klacht ongegrond is, dus dat het tuchtcollege niet heeft kunnen vaststellen dat de aangeklaagde beroepsbeoefenaar iets verwijtbaars heeft gedaan. In dat geval wordt de klacht afgewezen en wordt geen maatregel opgelegd.

5.7 Maatregelen

Als het tuchtcollege het met de klacht eens is (de klacht is gegrond), legt het een maatregel op aan de aangeklaagde beroepsbeoefenaar. Er zijn zes verschillende maatregelen mogelijk:

Waarschuwing

De beroepsbeoefenaar en de beroepsgroep worden er op gewezen dat het gedrag (ten opzichte van de patiënt of diens naasten) onjuist was.

Berisping

Het college veroordeelt het gedrag van de beroepsbeoefenaar. Hij heeft ernstig verwijtbaar gehandeld en wordt daarvoor terechtgewezen.

Geldboete

De beroepsbeoefenaar moet een boete van maximaal € 4.500,- betalen aan de Staat der Nederlanden.

Schorsing van de inschrijving van de beroepsbeoefenaar in het BIG-register

De registratie van de beroepsbeoefenaar kan voor maximaal één jaar worden geschorst. Gedurende die periode mag hij zijn titel niet gebruiken en verliest hij dus ook de daaraan verbonden rechten. Deze maatregel kan ook in combinatie met een geldboete worden opgelegd.

Gedeeltelijke ontzegging het beroep uit te oefenen

De beroepsbeoefenaar blijft wel geregistreerd staan, maar mag bepaalde handelingen niet meer verrichten. Welke dat zijn, wordt in het register aangetekend. Een huisarts kan bijvoorbeeld verboden worden nog langer bevallingen te begeleiden, terwijl hij andere werkzaamheden als arts mag blijven uitvoeren.

Doorhaling van de inschrijving van de beroepsbeoefenaar in het BIG-register

De beroepsbeoefenaar wordt geschrapt uit het BIG-register. Hij raakt zijn titel kwijt en mag het beroep niet langer onder die titel uitoefenen. Gebruikt hij de titel of de daaraan verbonden rechten toch, dan is hij strafbaar.

Soms legt het college een schorsing voorwaardelijk op. De schorsing wordt dan alleen van kracht als de beroepsbeoefenaar niet aan bepaalde voorwaarden voldoet. Het college kan bijvoorbeeld eisen dat hij een bijscholingscursus volgt of gedurende een proeftijd niet weer dezelfde fout maakt. Van de schorsing, eventuele bijbehorende voorwaarden en de gedeeltelijke ontzegging om een beroep uit te oefenen, wordt een aantekening gemaakt in het BIG-register.

De opgelegde maatregelen gaan pas in als een eventuele behandeling in hoger beroep is afgerond. In het belang van de individuele gezondheidszorg kan het tuchtcollege ook een maatregel nemen, die direct van kracht wordt. In afwachting van de beslissing in hoger beroep is dus een tijdelijke schorsing van de beroepsbeoefenaar mogelijk.

5.8 Hoe lang duurt de procedure?

Het is moeilijk in te schatten hoe lang de procedure - van het indienen van een klaagschrift tot en met de uitspraak - duurt. Zo zal bijvoorbeeld het vooronderzoek in een ingewikkelde zaak, waarbij getuigen en deskundigen gehoord moeten worden, veel tijd kosten. In de meeste gevallen duurt de gehele procedure vaak al ongeveer een jaar. Alleen als de inspecteur voor de gezondheidszorg het college vraagt om een spoedbehandeling is een snellere afhandeling mogelijk. Bijvoorbeeld omdat er gevaar is voor andere patiënten en uitstel van een maatregel volgens de inspecteur niet verantwoord is.

In geval een klager niet ontvankelijk wordt verklaard, duurt de procedure korter.

5.9 Recht op bijstand

Zowel de klager als de aangeklaagde beroepsbeoefenaar kan zich laten bijstaan door een raadsman (jurist) of zich laten vertegenwoordigen door bijvoorbeeld een familielid of arts. Een raadsman kan partijen bijstaan met juridisch advies. Hij kan adviseren een bepaalde deskundige te laten oproepen of helpen bij het opstellen van een klaagschrift. Bij vertegenwoordiging treedt iemand namens een van de partijen op gedurende de procedure. Hiervoor is een schriftelijke machtiging vereist. Voor alle duidelijkheid: juridische bijstand of vertegenwoordiging is niet verplicht en u kunt dus ook zelf uw klacht nader toelichten, ook tijdens een zitting.

De tuchtrechtprocedure is gratis, behalve als partijen zelf getuigen en deskundigen oproepen. Hun schadeloosstelling komt dan voor eigen rekening. Ook het inhuren van een advocaat voor bijstand of vertegenwoordiging kost natuurlijk geld. In sommige gevallen heeft een partij recht op een 'toegevoegd advocaat'. Dan neemt de overheid (een gedeelte van) die kosten voor haar rekening. Informatie hierover is te vinden bij het Juridisch Loket en in de brochure 'Hoe vraagt u gesubsidieerde rechtsbijstand of mediation aan'? Adressen staan in hoofdstuk 9.

6 Hoger beroep

Als de klager niet-ontvankelijk is verklaard of de klacht is afgewezen, kan de klager bij het Centraal Tuchtcollege tegen die uitspraak hoger beroep instellen. Het is dus niet mogelijk voor de klager om beroep in te stellen als er een maatregel aan de beroepsbeoefenaar is opgelegd en waarvan de klager van oordeel is dat deze te licht is. De aangeklaagde beroepsbeoefenaar heeft daarentegen altijd het recht om hoger beroep in te stellen. Ook de inspecteur voor de gezondheidszorg heeft altijd het recht in hoger beroep te gaan tegen een eindbeslissing van een regionaal tuchtcollege.

Om in hoger beroep te gaan tegen een uitspraak moet een zogeheten beroepschrift worden ingediend. Het beroepschrift moet in ieder geval worden ondertekend en moet de naam en het adres bevatten van degene die het beroep instelt. Ook moet de beslissing worden vermeld waartegen het beroep wordt ingesteld, vergezeld van een zo uitgebreid mogelijke argumentatie. Het beroepschrift moet binnen zes weken na verzending van de uitspraak worden ingediend bij het tuchtcollege dat die uitspraak deed (dus niet bij het Centraal Tuchtcollege). Het betreffende regionale tuchtcollege zal ervoor zorgen dat het beroepschrift, vergezeld van het procesdossier, naar het Centraal Tuchtcollege wordt verstuurd.

De procedure in hoger beroep is vrijwel gelijk aan de behandeling bij een regionaal tuchtcollege. Ook de zitting en de uitspraak van het Centraal Tuchtcollege zijn in beginsel openbaar. Een belangrijk verschil betreft het vooronderzoek. Dat is in hoger beroep niet verplicht en vindt daarom alleen in uitzonderlijke gevallen plaats. De samenstelling van het Centraal Tuchtcollege is anders: het college bestaat uit drie juristen (waaronder de voorzitter) en twee beroepsbeoefenaren. Verder is een secretaris (jurist) van het Centraal Tuchtcollege bij de zitting aanwezig.

7 Andere mogelijkheden

7.1 Andere mogelijkheden tot klagen

Onvrede over een medische behandeling kan een patiënt of diens vertegenwoordiger op verschillende manieren aan de orde stellen. Een klacht indienen bij het tuchtcollege is daar één van, maar zeker niet de enige. Het kiezen van de juiste weg is - zowel persoonlijk als juridisch - afhankelijk van de aard van de klacht en het doel dat de klager met de klacht wil bereiken. Hieronder staan de verschillende klachtmogelijkheden.

Een gesprek met de beroepsbeoefenaar

In veel gevallen is een klacht in een direct gesprek met de beroepsbeoefenaar op te lossen. Misschien weet de beroepsbeoefenaar niet dat de patiënt ergens ontevreden over is en verbetert de situatie als hij daarop gewezen wordt. Als een patiënt bijvoorbeeld al een paar dagen door een verpleegkundige op een voor hem pijnlijke manier uit bed wordt geholpen, zal één opmerking waarschijnlijk voldoende zijn. Ook na een behandeling kan het nuttig zijn om een beroepsbeoefenaar op bestaande onvrede te wijzen.

Zeker als de patiënt regelmatig met hem te maken heeft (bijvoorbeeld de huisarts) en hij soortgelijke problemen in de toekomst wil voorkomen, is het aan te raden eerst onderling in gesprek te gaan.

Klachtencommissie

Biedt een gesprek met de beroepsbeoefenaar geen bevredigende oplossing of bespreekt de patiënt de klacht liever niet rechtstreeks met hem, dan kan hij terecht bij een klachtencommissie. Niet alleen in alle zorginstellingen functioneert een klachtencommissie, ook buiten een instelling werkende beroepsbeoefenaren zoals huisartsen of oefentherapeuten zijn verplicht een klachtencommissie in te stellen die klachten tegen hen behandelt. Bij een klachtencommissie kan een klacht worden ingediend over alle aspecten van de zorgverlening. Daarbij hoeft het niet altijd om een medische fout te gaan.

Ook met klachten over bejegening of zelfs over het eten in de zorginstelling kan de patiënt bij die klachtencommissie terecht. Die onderzoekt de klacht en heeft (als ze de klacht gegrond vindt) de mogelijkheid om aanbevelingen te doen.

De instelling of beroepsbeoefenaar moet binnen een maand schriftelijk laten weten of de aanbevelingen worden overgenomen. Er is geen wettelijke verplichting om de aanbevelingen van de klachtencommissie op te volgen. Dit betekent dat een uitspraak van een klachtencommissie niet bindend is. Dit in tegenstelling tot de uitspraken van de tuchtrechter, die wel bindend zijn. Een ander belangrijk verschil is dat bij een klachtencommissie over alle bij een klacht betrokken beroepsbeoefenaren kan worden geklaagd – een klacht kan zijn gericht tegen een instelling of een groep beroepsbeoefenaren – terwijl bij het tuchtcollege steeds over de beroepsuitoefening van één beroepsbeoefenaar uit een van de acht beroepsgroepen een klacht kan worden ingediend.

Geschillencommissie zorginstellingen (schadevergoeding)

Tuchtcolleges en klachtencommissies hebben geen bevoegdheid om een uitspraak te doen over een schadevergoeding. Als door een fout tijdens de behandeling schade is ontstaan kan de klager de instelling aansprakelijk stellen. Als de instelling de aansprakelijkheid niet erkent, kan de klager een klacht indienen bij de geschillencommissie zorginstellingen. Deze geschillencommissie kan bindende uitspraken doen over een schadevergoeding tot € 5.000,-. Daarnaast kan schadevergoeding worden gevraagd bij de civiele rechter. De rechter oordeelt of de beroepsbeoefenaar (of instelling) inderdaad aansprakelijk is voor de geleden schade en bepaalt vervolgens de hoogte van de vergoeding.

Politie (strafbare feiten)

Net als iedere andere burger vallen beroepsbeoefenaren onder het strafrecht. In zeldzame gevallen maakt een beroepsbeoefenaar zich tijdens de behandeling schuldig aan een strafbaar feit, bijvoorbeeld een zedenmisdrijf.

Ook de Wet BIG kent strafbepalingen. Het is bijvoorbeeld strafbaar om ten onrechte een wettelijk beschermde titel te voeren (iemand mag zich niet als arts voordoen als hij niet in het BIG-register als arts staat ingeschreven). Ook het veroorzaken van (een aanmerkelijke kans op) schade aan iemands gezondheid door ondeskundig te handelen is een strafbaar feit. Indien er sprake is van strafbare feiten, kan het beste aangifte worden gedaan bij de politie. Die maakt daarvan proces-verbaal op en stuurt het naar de officier van justitie. De officier bepaalt vervolgens of de zaak aan de strafrechter wordt voorgelegd. Die kan de betrokken beroepsbeoefenaar beboeten of in het uiterste geval veroordelen tot een gevangenisstraf.

7.2 Gelijktijdig meerdere mogelijkheden

Het is uiteindelijk aan de patiënt om te beslissen waar en op welke manier hij zijn onvrede kenbaar maakt. Daarbij hoeven de verschillende mogelijkheden elkaar niet uit te sluiten. Er kan bijvoorbeeld bij het tuchtcollege een klacht worden ingediend over een beroepsbeoefenaar en tegelijkertijd, of na de behandeling van de tuchtzaak, een schadevergoeding worden geëist bij de rechter. Soms kan een klacht ook worden behandeld door een klachtencommissie bij de beroepsvereniging van de beroepsbeoefenaar.

Een aantal van die verenigingen heeft zelfs een eigen tuchtrecht. Dit verenigingstuchtrecht is niet gebaseerd op de Wet BIG en de uitspraken hebben dus geen gevolgen voor bijvoorbeeld de inschrijving in het BIG-register. Wel kan de bemoeienis van de beroepsvereniging er aan bijdragen dat de klacht wordt opgelost.

8 Advies en informatie

Zorgvuldigheid is in de gezondheidszorg van levensbelang. Daarom is het belangrijk dat de kwaliteit van de beroepsuitoefening gewaarborgd blijft en dat - waar nodig - maatregelen worden genomen. Een bij het tuchtcollege ingediende klacht kan daar een bijdrage aan leveren. Voor hulp bij het indienen van een klacht kan contact worden opgenomen met Zorgbelang Nederland (de Informatie- en Klachtenbureaus in de Gezondheidszorg). Zorgbelang Nederland kan u desgewenst ook bijstaan tijdens de tuchtrechtprocedure.

9 Adressen, telefoonnummers, websites

9.1 Tuchtcolleges voor de gezondheidszorg

Internet

www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl

Regionaal Tuchtcollege Groningen

(Groningen, Friesland en Drenthe)

Postbus 11144

9700 CC Groningen

T 050 - 5992641

Regionaal Tuchtcollege Zwolle

(Overijssel, Flevoland en Gelderland)

Postbus 10067

8000 GB Zwolle

T 038 - 8884444

Regionaal Tuchtcollege Amsterdam

(Noord-Holland en Utrecht)

Postbus 84500

1080 BN Amsterdam

T 020 - 3012510

Regionaal Tuchtcollege Den Haag

(Zuid-Holland en Zeeland)

Postbus 97831

2509 GE Den Haag

T 070 - 3500973

Regionaal Tuchtcollege Eindhoven

(Noord-Brabant en Limburg)

Postbus 61

5600 AB Eindhoven

T 040 - 2328599

Centraal Tuchtcollege

Postbus 20302

2500 EH Den Haag

T 070 - 3405417

9.2 Overheid

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Afdeling Publieksvoorlichting

Postbus 20350

2500 EJ Den Haag

T 070 - 3407911

www.minvws.nl

BIG-register

Postbus 16114
2500 BC Den Haag
T 0900 - 8998225
www.ribiz.nl

Bij het BIG-register kunt u navragen of een beroepsbeoefenaar geregistreerd is en of hem door een tuchtcollege beperkende maatregelen zijn opgelegd. Het BIG-register is ondergebracht bij het Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg (CIBG) in de unit Registratie en Informatie Beroepsbeoefenaren in de Zorg (RIBIZ).

9.3 Regionale vestigingen van de inspectie voor de gezondheid

Regio noordoost

(Overijssel, Groningen, Gelderland, Friesland, Drenthe)
Postbus 392
8000 AJ Zwolle
E ri.zwolle@igz.nl
T 038-4671820

Regio noordwest

(Utrecht, Noord-Holland, Flevoland)
Postbus 20584
1001 NN Amsterdam
E ri.amsterdam@igz.nl
T 020-5800100

Regio zuidoost

(Limburg, Noord-Brabant)
Postbus 90137
5200 MA 's-Hertogenbosch
E ri.denbosch@igz.nl
T 073-6207300

Regio zuidwest

(Zuid Holland, Zeeland)
Postbus 5837
2280 HV Rijswijk
E ri.rijswijk@igz.nl
T 070 3723100

9.4 Overige adressen

Zorgbelang Nederland
(de Informatie- en Klachtenbureaus in de Gezondheidszorg)
Postbus 2250
3500 GG Utrecht
T 030 - 2991970
www.zorgbelang-nederland.nl

Voor informatie advies en ondersteuning bij het indienen van een klacht bij een tuchtcollege kunt u terecht bij de informatie en klachtenbureaus in de gezondheidszorg. Via dit telefoonnummer wordt u doorverwezen naar het betreffende bureau in uw regio: 0900 - 2437070

Nederlandse Orde van Advocaten

Postbus 30851
2500 GW Den Haag
T 070 - 3353535
www.advocatenorde.nl

Juridisch loket

T 0900 - 8020
Onder andere voor gesubsidieerde rechtsbijstand.
www.juridischloket.nl

Geschillencommissie Zorginstellingen

T 070 - 3105310
www.degeschillencommissie.nl